KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS (ES) 2025/477

2025 m. kovo 6 d.

dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnio taikymo skiriant sutartis veiklai, susijusiai su elektros energijos, išskyrus branduolinių elektrinių „Doel 4“ ir „Tihange 3“ elektros energiją, gamyba ir didmenine prekyba Belgijoje, vykdyti

(pranešta dokumentu Nr. C(2025) 1381)

(Tekstas autentiškas tik nyderlandų ir prancūzų kalbomis)

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB ([1]), ypač į jos 35 straipsnio 3 dalį,

pasikonsultavusi su Viešųjų pirkimų patariamuoju komitetu,

kadangi:

1. FAKTAI IR PROCEDŪRA

(1) 2024 m. liepos 24 d. Belgijos valdžios institucijos bendrovių „Luminus“, „Norther“ ir „Ørsted“ (toliau – pareiškėjai) vardu pateikė Komisijai prašymą pagal Direktyvos 2014/25/ES 35 straipsnio 1 dalį (toliau – prašymas) dėl elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos Belgijoje, išskyrus branduolinėse elektrinėse „Doel 4“ ir „Tihange 3“ gaminamą elektros energiją. Prašymas atitinka Komisijos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2016/1804 ([2]) 1 straipsnio 1 dalyje ir to įgyvendinimo sprendimo I priede nustatytus formaliuosius reikalavimus.

(2) Bendrovė „Luminus“, kurios 68,63 % dalis priklauso EDF („Electricité de France“) grupės patronuojamajai bendrovei „EDF Belgium SA“, veikia daugiausia elektros energijos rinkose ir dujų bei energetinių paslaugų rinkose Prancūzijoje ir Belgijoje.

(3) Bendrovės „Norther“ 50 % dalis priklauso „Elnu NV“, kuri yra bendrovės „Elicio SA-NV“ patronuojamoji bendrovė (pati „Elicio SA-NV“ visiškai priklauso bendrovei „Nethys SA-NV“); likusi „Norther“ 50 % dalis priklauso „Boreas Wind Offshore NV“, kuri yra bendrovei „Eneco Wind Belgium NV“ visiškai priklausanti patronuojamoji bendrovė. „Eneco Wind Belgium NV“ yra tarptautinio elektros energijos, gamtinių dujų ir šilumos gamintojo ir tiekėjo „Eneco BV“ patronuojamoji bendrovė, o pati „Norther“ valdo jūros vėjo elektrinių parką Belgijos išskirtinėje ekonominėje zonoje Šiaurės jūroje.

(4) Bendrovė „Ørsted“ yra „Ørsted“ grupėje, kurios 50,12 % dalis priklauso Danijos valstybei. Bendrovė „Ørsted“ šiuo metu nevykdo energijos gamybos ar prekybos veiklos Belgijoje, tačiau svarsto galimybę Belgijoje pradėti atsinaujinančiųjų išteklių energetikos veiklą.

(5) Prie prašymo nebuvo pridėta motyvuota ir pagrįsta Belgijos konkurencijos institucijos nuomonė.

([1]) OL L 94, 2014 3 28, p. 243, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj.

([2]) 2016 m. spalio 10 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2016/1804 dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų 34 ir 35 straipsnių taikymo išsamių taisyklių (OL L 275, 2016 10 12, p. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2016/1804/oj).

(6) Pagal Direktyvos 2014/25/ES IV priedo 1 punkto a papunktį, kadangi remiantis tos direktyvos 34 straipsnio 3 dalies pirma pastraipa galima daryti prielaidą, kad į rinką yra laisvai patenkama, kaip nurodyta ir šio sprendimo 15 konstatuojamojoje dalyje, Komisija turi per 105 darbo dienas priimti Direktyvos 2014/25/ES 35 straipsnyje nurodytą įgyvendinimo aktą.

(7) 2024 m. liepos 30 d. Komisija paprašė Belgijos valdžios institucijų per 10 darbo dienų patvirtinti, kad pareiškėjų pateikti duomenys apie rinkos dalis yra teisingi, net jeigu jie skiriasi nuo Belgijos federalinės elektros energijos ir dujų reguliavimo komisijos (CREG) paskelbtų oficialių duomenų. 2024 m. rugsėjo 2 d. Komisija gavo CREG patvirtinimą. 2024 m. lapkričio 28 d. Komisija paprašė Belgijos valdžios institucijų pateikti papildomų paaiškinimų; jie pateikti 2025 m. sausio 27 d. Todėl, pagal Direktyvos 2014/25/ES IV priedo 2 punktą, įgyvendinimo sprendimo priėmimo galutinis terminas yra 2025 m. kovo 6 d.

2. **TEISINIS PAGRINDAS**

(8) Direktyva 2014/25/ES taikoma skiriant sutartis veiklai, susijusiai su 9 straipsnio 1 dalies b punkte nurodyta elektros energijos gamyba ir didmenine prekyba, vykdyti, jei tai veiklai nėra taikoma išimtis pagal tos direktyvos 34 straipsnį.

(9) Direktyva 2014/25/ES valdžios institucijoms ir valstybės kontroliuojamoms įmonėms vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose nustatyta viešųjų pirkimų tvarka siekiant užtikrinti laisvą prekių judėjimą, įsisteigimo laisvę ir laisvę teikti paslaugas, taip pat iš tų laisvių kylančių principų laikymąsi. Toks teisės aktų leidėjo pasirinkimas, kaip pažymima tos direktyvos 1 konstatuojamojoje dalyje, yra motyvuotas tuo, kad nacionalinės valdžios institucijos ir toliau gali daryti įtaką tų subjektų elgesiui, ir rinkų, kuriose veikia tų sektorių subjektai, uždarumu.

(10) Pagal Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnio 1 dalį, sutartims, kuriomis siekiama suteikti galimybę vykdyti tam tikrą veiklą, kuriai taikoma ta direktyva, valstybės narės ar perkančiojo subjekto prašymu ta direktyva netaikytina, jeigu ta veikla valstybėje narėje, kurioje ji vykdoma, yra tiesiogiai veikiama konkurencijos rinkose, į kurias patekti apribojimų nėra.

(11) Tiesioginis konkurencijos poveikis vertintinas pagal objektyvius kriterijus, atsižvelgiant į atitinkamo sektoriaus specifiką. Vis dėlto šis vertinimas yra ribotas dėl taikytinų trumpų terminų ir dėl to, kad jį reikia grįsti Komisijos turima informacija. Ta informacija yra gauta iš jau prieinamų šaltinių arba teikiant prašymą pagal Direktyvos 2014/25/ES 35 straipsnį ir jos negalima papildyti kitais metodais, kuriems taikyti reikėtų daugiau laiko, įskaitant visų pirma viešas atitinkamų ekonominės veiklos vykdytojų apklausas ([3]).

(12) Tiesioginis konkurencijos poveikis konkrečioje rinkoje turėtų būti vertinamas remiantis įvairiais kriterijais, iš kurių nė vienas nėra savaime lemiamas.

(13) Siekiant įvertinti, ar atitinkamą veiklą veikia tiesioginė konkurencija rinkose, kurioms taikomas šis sprendimas, turi būti atsižvelgiama į pagrindinių rinkos dalyvių užimamą rinkos dalį ir tai, ar atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybai ir didmeninei prekybai Belgijoje pagal viešosios paramos schemas teikiama pagalba ir kokiu mastu ji teikiama.

(14) Kaip priminė Bendrasis Teismas ([4]), įrodinėjimo pareiga tenka pareiškėjui – norėdamas pasinaudoti Direktyvos 2014/25/ES taikymo išimtimi jis turi įrodyti, kad Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnyje nustatytos sąlygos yra įvykdytos. Tai reiškia, kad pareiškėjas turėtų kartu su prašymu pateikti išsamius įrodymus, kad išimties taikymo sąlygos yra įvykdytos.

([3]) Žr. Bendrojo Teismo sprendimo *SŽ – Tovorni promet / Komisija*, T-575/20, ECLI:EU:T:2022:551, 34 punktą.
([4]) Žr. Sprendimo *Österreichische Post AG / Komisija*, T-463/14, ECLI:EU:T:2016:243, 41 punktą ir Sprendimo *SŽ – Tovorni promet / Komisija*, T-575/20, ECLI:EU:T:2022:551, 29 punktą.

3. **VERTINIMAS**

(15) Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnio įgyvendinimo tikslu turi būti šiuo sprendimu nustatyta, ar veikla, dėl kurios pateiktas prašymas, rinkose, į kurias patekti apribojimų nėra (kaip tai suprantama pagal tą nuostatą), yra veikiama tokio lygio konkurencijos, kad užtikrinama, jog net ir be Direktyvoje 2014/25/ES nustatytomis išsamiomis taisyklėmis reglamentuojamos viešųjų pirkimų tvarkos pirkimai dėl atitinkamos veiklos vykdymo bus atliekami skaidriai ir nediskriminuojant, remiantis kriterijais, pagal kuriuos pirkėjai galėtų nustatyti jiems apskritai ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą.

(16) Šis sprendimas priimamas remiantis 2024 m. liepos mėn. buvusia teisine bei faktine padėtimi, pareiškėjų pateikta informacija ir viešai prieinama informacija. Jis gali būti peržiūrimas, jei dėl reikšmingų teisinės ar faktinės padėties pokyčių nebebūtų laikomasi Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnio 1 dalies taikymo sąlygų.

3.1. **Neribojamas patekimas į rinką**

(17) Patekimas į rinką laikomas neribojamu, jeigu atitinkama valstybė narė yra įgyvendinusi ir taiko atitinkamus Direktyvos 2014/25/ES III priedo sąraše nurodytus Sąjungos teisės aktus, įskaitant, elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos srityje, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/944 ([5]).

(18) Sprendžiant iš Komisijai prieinamos informacijos, Belgija yra įgyvendinusi ir taiko Direktyvą (ES) 2019/944 ([6]). Todėl laikoma, kad apribojimų patekti į atitinkamą rinką nėra, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnio 3 dalį.

3.2. **Konkurencijos vertinimas**

3.2.1. ***Atitinkamos produkto rinkos apibrėžtis***

(19) Pareiškėjų teigimu, atitinkama produkto rinka yra įprastinių ir atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinka. Tai atitinka Komisijos sprendimų priėmimo praktiką dėl su elektros energijos gamyba ir didmenine prekyba susijusių prašymų taikyti išimtį. Produkto rinkos apibrėžtis, išlaikoma šiame sprendime, nedaro poveikio Sąjungos konkurencijos taisyklių taikymui.

(20) Ankstesniuose sprendimuose Komisija nustatė, kad kai kurios subsidijavimo schemos nekliudo daryti išvados, kad jomis remiama elektros energijos gamyba gali priklausyti atitinkamai produkto rinkai. Nyderlandams skirto Komisijos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2018/71 ([7]) 19 ir 21 konstatuojamosiose dalyse Komisija pažymėjo, kad iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminta elektros energija parduodama tiesiogiai rinkoje ir kad Nyderlandų tvariosios energijos gamybos skatinimo sistema SDE+ („Stimulering Duurzame Energieproductie“) skatinama teikti konkurencingus pasiūlymus, o konkurentai stengtųsi sumažinti savo sąnaudas (taigi ir gautiną supirkimo priemoką, angl. *feed-in premium*). Todėl Komisija manė, kad iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminama elektros energija priklauso tai pačiai rinkai kaip ir elektros energijos gamyba iš įprastinių išteklių. Italijai skirto Komisijos įgyvendinimo

([5]) 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES (OL L 158, 2019 6 14, p. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj).

([6]) Direktyva 2009/72/EB, nurodyta Direktyvos 2014/25/ES III priede, yra pakeista Direktyva (ES) 2019/944.

([7]) 2017 m. gruodžio 12 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2018/71, kuriuo elektros energijos gamybai ir didmeninei prekybai Nyderlanduose leidžiama netaikyti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB (OL L 12, 2018 1 17, p. 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2018/71/oj).

sprendimo (ES) 2020/1499 ([8]) 37 ir 38 konstatuojamosiose dalyse Komisija pažymėjo, kad pagal kai kurias paramos schemas, skirtas atsinaujinančiųjų išteklių elektros energetikai remti, vyksta pasiūlymų konkursai, kuriuose dalyvauja daug pareiškėjų. Taigi nustatyta, kad pagal tas schemas remiama elektros energijos gamyba vyksta toje pačioje rinkoje kaip ir elektros energijos gamyba iš įprastinių išteklių. Lietuvai skirto Komisijos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2020/1500 ([9]) 30 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodė, kad pagal trečiąją paramos schemą pagamintai elektros energijai skiriama parama priemokų pagrindu, nustatyta per konkurencinę pasiūlymų konkurso procedūrą, ir Komisija nustatė, kad ši energijos gamyba priklauso tai pačiai rinkai kaip ir elektros energijos gamyba iš įprastinių išteklių. Danijai skirto Komisijos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2022/1376 ([10]) 29 konstatuojamojoje dalyje Komisija nustatė, kad viešojo finansavimo skyrimas yra veikiamas konkurencijos per pasiūlymų konkurso procesą ir taip užtikrinama atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamintojų drausmė, susijusi su jų taikoma viešųjų pirkimų politika. Taigi Komisija padarė išvadą, kad atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybos įrenginiai, dėl kurių pateiktas prašymas, priklauso tai pačiai rinkai kaip ir elektros energijos gamyba iš įprastinių išteklių. Vokietijai skirto Komisijos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2023/1978 ([11]) 47 konstatuojamojoje dalyje Komisija padarė išvadą, kad atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamyba ir didmeninė prekyba, kuriai neskiriama subsidijų ar tiesiogiai su rinkos kaina susietų subsidijų, yra tiesiogiai veikiama konkurencijos.

(21) Apskritai Komisija padarė išvadą, kad atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamyba gali būti laikoma konkuruojančia su įprastinių išteklių elektros energijos gamyba, jeigu jai negauta jokių subsidijų arba jei gautos subsidijos yra suteiktos pagal mechanizmą, kuriuo užtikrinama, kad subsidijų dydis būtų tiesiogiai susietas su rinkos kaina. Keliais atvejais Komisija nustatė, kad subsidijų susiejimas su rinkos kaina užtikrintas taikant pasiūlymų konkurso procedūrą.

(22) Komisija pažymi, kad elektros energijos gamyba Belgijoje remiama pagal trijų kategorijų paramos schemas, kurių pobūdis skiriasi. Tai pajėgumų užtikrinimo mechanizmas (PUM), branduolinių elektrinių „Doel 4“ ir „Tihange 3“ subsidijavimo schema, kurios taikymas pratęstas po 2025 m. ([12]), ir atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijai skirtos subsidijavimo schemos.

3.2.1.1. *Pajėgumų užtikrinimo mechanizmas (PUM)*

(23) Pareiškėjai padėtį apibūdina taip: Belgija planuoja iki 2025 m. uždaryti visus branduolinius reaktorius savo teritorijoje, išskyrus du naujausius reaktorius (vienas iš jų yra elektrinėje „Doel“, kitas – elektrinėje „Tihange“). Pasak Belgijos elektros energijos perdavimo sistemos operatoriaus „Elia“ ([13]), dėl šio uždarymo reikės nuo dabar iki 2030 m. įrengti papildomų 2–4 GW elektros energijos gamybos pajėgumų. Vis dėlto didmeninių rinkų veikimas neteikia pakankamai paskatų tokiai investicijai. Tačiau energetikos sistemai itin svarbu, kad joje būtų lanksčių pajėgumų. Iš paklausos perspektyvos reikia papildyti atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybą, kuri yra protarpinė ir neprognozuojama, pakankamai lanksčiomis gamybos priemonėmis.

([8]) 2020 m. liepos 28 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2020/1499 dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/25/ES taikymo iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gaunamos elektros energijos gamybai ir didmeninei prekybai Italijoje (OL L 342, 2020 10 16, p. 8, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2020/1499/oj).

([9]) 2020 m. liepos 28 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2020/1500 dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/25/ES taikymo skiriamoms sutartims dėl veiklos, susijusios su elektros energijos gamyba ir didmenine prekyba Lietuvoje (OL L 342, 2020 10 16, p. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2020/1500/oj).

([10]) 2022 m. liepos 26 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/1376 dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnio taikymo elektros energijos gamybai ir didmeninei prekybai ja Danijoje (OL L 206, 2022 8 8, p. 42, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/1376/oj).

([11]) 2023 m. rugsėjo 21 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2023/1978 dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnio taikymo sutarčių skyrimui dėl veiklos, susijusios su atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamyba ir didmenine prekyba Vokietijoje, išskyrus atsinaujinančiųjų išteklių elektros energiją, pagamintą įrenginiuose, kurie pradėti eksploatuoti iki 2014 m. rugpjūčio 1 d. ir kuriems vis dar teikiamas viešasis finansavimas, ir veiklos, susijusios su jūros vėjo elektrinių parkų, kurie buvo pradėti eksploatuoti po 2012 m. sausio 1 d. ir kuriems taikomas 2012 m. Atsinaujinančiųjų išteklių energijos įstatymas (*Erneuerbare-Energien-Gesetz*), elektros energijos gamyba ir didmenine prekyba Vokietijoje (OL L 235, 2023 9 25, p. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/1978/oj).

([12]) Kadangi prašymas neapima elektros energijos gamybos elektrinėse „Doel 4“ ir „Tihange 3“ ir didmeninės prekybos jose pagaminta elektros energija, Komisija šios paramos schemos nenagrinės.

([13]) Žr. Elia, *Adequacy & flexibility study for Belgium (2024–2034)*, 2023 m. birželio 29 d., p. 15, 191, 205, 223, 269, leidinys prieinamas https://issuu.com/eliagroup/docs/adequacy_flexibility_study_for_belgium_2024-203?fr=sOTBhNDYxOTUwMTY.

(24) Pareiškėjai priduria, kad dėl šios priežasties Belgija ėmė taikyti pajėgumų užtikrinimo mechanizmą. Tol, kol gamintojas gali užtikrinti pajėgumų prieinamumą, jis turi teisę naudotis parama pagal šį mechanizmą, kuris yra neutralus naudojamų technologijų ar energijos kilmės šaltinio atžvilgiu. Pajėgumų užtikrinimo mechanizmu, įsigaliojusiu 2021 m. kovo mėn., garantuojama, kad projektai, pagal kuriuos teikiama didžiausią energijos poreikį tenkinanti gamyba ir balansavimo mechanizmai, būtų pakankamai pelningi, ir taip yra skatinamos investicijos. Jis veikia konkurencinio aukciono principu. Šis mechanizmas 2021 m. patvirtintas Komisijos sprendimu (ES) 2022/639 ([14]).

(25) Pareiškėjų teigimu, veikla, kuri remiama pagal pajėgumų užtikrinimo mechanizmą, yra veikla visoje elektros energijos didmeninės prekybos ir gamybos rinkoje, nes i) elektros energija parduodama tiesiogiai didmeninėje rinkoje; ii) netaikomas pirmenybinis įleidimas į tinklą ir iii) netaikomas atleidimas nuo atsakomybės už balansavimą; iv) gaunama subsidija nėra apsidraudimas nuo rinkos rizikos; v) subsidijos suma padengiama ne daugiau kaip tos grynosios papildomos išlaidos, kurios susijusios su energijos tiekimo saugumo užtikrinimo tikslais eksploatuojamos šiluminės elektrinės statybos, priežiūros ir eksploatavimo sąnaudomis, atėmus atitinkamas šios elektrinės pajamas rinkoje. Komisija šiai nuomonei pritaria.

3.2.1.2. *Atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijai skirtos subsidijavimo schemos*

(26) Pareiškėjai pasiūlė grupuoti taikytinas atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybos subsidijavimo Belgijoje schemas į toliau nurodytas kategorijas.

3.2.1.2.1. Fiksuotosios ir teisiškai nustatytos priemokos

(27) Ši kategorija apima jūros vėjo elektrinių parkus „C-Power“, „Belwind“, „Northwind“ ir „Nobelwind“, pirmąją Briuselio regiono žaliųjų sertifikatų schemą (nuo 2004 m. iki 2011 m. birželio mėn. įrengtiems įrenginiams), Valonijos regiono pirmąją ir antrąją žaliųjų sertifikatų schemas (nuo 2002 m. iki 2014 m. liepos mėn. įrengtiems įrenginiams), Flandrijos regiono pirmąją žaliųjų sertifikatų schemą (2009–2012 m. įrengtiems įrenginiams).

(28) Pareiškėjai teigia, kad tuos jūros vėjo elektrinių parkus reikėtų laikyti priklausančiais bendrajai elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinkai, nes gautomis subsidijomis padengiama ne daugiau kaip grynosios papildomos projektų išlaidos. Vis dėlto Komisija 18 konstatuojamojoje dalyje nurodytuose sprendimuose ne kartą laikėsi nuomonės, kad įrenginiai, už kuriuos gaunamos fiksuoto dydžio subsidijos, nėra bendrosios elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinkos dalis. Komisijos manymu, tokios subsidijos apsaugo gavėjus nuo konkurencijos, nes jomis suteikiamos garantuoto dydžio pajamos. Komisija nemato pagrindo nukrypti nuo šio požiūrio.

3.2.1.2.2. Nuo elektros energijos rinkos kainos priklausoma ir teisiškai nustatyta priemoka

(29) Ši kategorija apima Briuselio regiono antrąją žaliųjų sertifikatų schemą (nuo 2011 m. liepos mėn. įrengtiems įrenginiams), Valonijos regiono trečiąją žaliųjų sertifikatų schemą (nuo 2014 m. liepos mėn. įrengtiems įrenginiams), Flandrijos regiono pirmąją žaliųjų sertifikatų schemą (nuo 2013 m. įrengtiems įrenginiams) ir jūros vėjo elektrinių parkus „Norther“, „Rentel“, „Seamade“, „Northwester II“.

(30) Pagal regionines paramos schemas projektų sąnaudos kasmet pakartotinai įvertinamos, o įvertintos įrengtųjų projektų sąnaudos indeksuojamos atsižvelgiant į veiklos išlaidų kaitą. Jūros vėjo elektrinių parkams skiriamoms subsidijoms taikomas konkretaus projekto mėnesinis indeksavimas pagal vartotojų kainų indeksą.

(31) Pareiškėjai teigia, kad įrenginiai, už kuriuos gaunamos subsidijos, priklausomos nuo elektros energijos rinkos kainos, su teisiškai nustatyta priemoka, yra bendrosios elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinkos dalis. Komisija šiai nuomonei pritaria, nes tos subsidijos yra susietos su rinkos kaina.

([14]) 2021 m. rugpjūčio 27 d. Komisijos sprendimas (ES) 2022/639 dėl pagalbos schemos SA.54915 – 2020/C (ex 2019/N) Belgija – Atlyginimo už pajėgumus mechanizmas (OL L 117, 2022 4 19, p. 40, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/639/oj).

3.2.1.2.3. Priemoka, kuri priklauso nuo elektros energijos rinkos kainos ir yra nustatoma per konkurencinio aukciono procesą

(32) Į šią kategoriją patenka „Princess Elisabeth“ zonos projektai. Pareiškėjų teigimu, kadangi už būsimus įrenginius pagal tą schemą gausimos subsidijos bus nustatytos per konkurencinio aukciono procesą, jie turėtų būti laikomi bendrosios elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinkos dalimi. Komisija šiai nuomonei pritaria, nes tos subsidijos yra susietos su rinkos kaina.

3.2.1.2.4. Pajėgumais grindžiama subsidija, kai subsidijos dydis nustatomas per konkurencinio aukciono procesą

(33) Ši kategorija apima 2021–2023 m. Flandrijoje įrengtus mažo ir vidutinio pajėgumo saulės ir sausumos vėjo energetikos projektus. Pareiškėjų teigimu, kadangi už tuos įrenginius gaunamos subsidijos yra nustatomos per konkurencinio aukciono procesą, jie turėtų būti laikomi bendrosios elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinkos dalimi. Komisija šiai nuomonei pritaria, nes tos subsidijos yra susietos su rinkos kaina.

3.2.1.2.5. Įrenginiai, už kuriuos nebegaunama subsidijų

(34) Pareiškėjai teigia, kad įrenginiai, už kuriuos nebegaunama subsidijų, turėtų būti laikomi bendrosios elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinkos dalimi. Komisija šiai nuomonei pritaria, nes už tuos įrenginius negaunama jokių subsidijų, o jų produkcija parduodama tik už elektros energijos rinkos kainą. Tai atitinka požiūrį, kurio laikytasi ankstesniuose sprendimuose dėl išimties taikymo, kaip antai Įgyvendinimo sprendime (ES) 2023/1978 dėl Vokietijos.

(35) Komisija daro išvadą, kad bendrąją elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinką sudaro įprastinių išteklių elektros energijos gamyba ir didmeninė prekyba, pagal pajėgumų užtikrinimo mechanizmą remiama elektros energijos gamyba ir didmeninė prekyba, taip pat atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamyba ir didmeninė prekyba, už kurią gaunamos subsidijos priklausomai nuo rinkos kainų. Atskirą rinką sudaro elektros energijos gamyba iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir didmeninė prekyba ja, už kurią gaunamos fiksuotosios ir teisiškai nustatytos priemokos.

3.2.2. ***Atitinkamos geografinės rinkos apibrėžtis***

(36) Pareiškėjų teigimu, atitinkama geografinė rinka, remiantis Komisijos sprendimų priėmimo praktika, turėtų būti apibrėžiama kaip nacionalinė Belgijos teritoriją apimanti rinka ([15]). Pareiškėjai pažymi, kad Belgija palaiko tvirtus ryšius su kitomis Vidurio ir Vakarų Europos regiono šalimis (Austrija, Belgija, Prancūzija, Vokietija, Liuksemburgu ir Nyderlandais).

(37) Ankstesnėje savo praktikoje ([16]) Komisija laikėsi nuomonės, kad elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinka yra nacionalinio masto rinka. Pareiškėjų pozicija šiuo atžvilgiu sutampa su Komisijos praktika.

(38) Kadangi nėra jokių požymių, kad geografinės rinkos aprėptis galėtų būti kitokia, vertinimo šiame sprendime tikslais, nedarant poveikio Sąjungos konkurencijos teisei, gali būti laikoma, kad įprastinių ir atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos geografinė aprėptis yra Belgijos teritorija.

3.2.3. ***Rinkos analizė***

(39) Šiuo etapu Komisija siekia įvertinti, ar veikla, dėl kurios pateiktas prašymas, yra veikiama pakankamo lygio konkurencijos, kad būtų užtikrinta, jog Direktyvoje 2014/25/ES nustatytos viešųjų pirkimų tvarkos laikytis nebūtina. Nagrinėjamu atveju veiksniai, į kuriuos reikia atsižvelgti atliekant šį vertinimą, yra rinkos dalys, koncentracijos lygiai ir elektros energijos importo įtaka konkurencijai Belgijos elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinkoje.

([15]) Prašymo 3.2 punktas.

([16]) Žr. Įgyvendinimo sprendimą (ES) 2018/71, Įgyvendinimo sprendimą (ES) 2020/1500, Įgyvendinimo sprendimą (ES) 2023/1978, *op. cit*.

3.2.3.1. *Atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybos įrenginiai, už kuriuos gaunamos fiksuotosios ir teisiškai nustatytos priemokos*

(40) Atsižvelgdama į savo ankstesnius sprendimus, nurodytus 18 konstatuojamojoje dalyje, Komisija nagrinėjamu atveju daro išvadą, kad fiksuotosiomis ir teisiškai nustatytomis subsidijomis, skiriamomis atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybai, neužtikrinama, kad įrenginiai, už kuriuos gaunamos tokios subsidijos, būtų tiesiogiai veikiami konkurencijos.

(41) Taigi, kadangi Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnyje nustatytos sąlygos nėra įvykdytos, Direktyva 2014/25/ES turėtų būti toliau taikoma sutartims, kuriomis siekiama suteikti galimybę vykdyti atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybą už tai gaunant fiksuotąsias ir teisiškai nustatytas priemokas Belgijoje.

3.2.3.2. *Rinkos dalys bendrojoje Belgijos elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinkoje*

(42) Pareiškėjai pateikė elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinkos dalių 2019–2023 m. laikotarpiu apžvalgą; ji pateikiama toliau.

Penkių didžiausių gamintojų Belgijoje rinkos dalys (pagaminta energija, MWh)	**2019 m.**	**2020 m.**	**2021 m.**	**2022 m.**	**2023 m.**
„Engie“	64 %	64 %	62,4 %	53,5 %	52,2 %
„Luminus“	13,7 %	13,7 %	11,9 %	13,7 %	14,1 %
RWE	2,6 %	2,6 %	3 %	2,8 %	2,7 %
„Eneco“	3,1 %	3,1 %	3,2 %	4,4 %	4,2 %
Iš viso energijos	2,5 %	2,5 %	3,5 %	3,5 %	3,3 %
Penkių didžiausių gamintojų Belgijoje rinkos dalys (įrengtoji galia, MW)	**2019 m.**	**2020 m.**	**2021 m.**	**2022 m.**	**2023 m.**
„Engie“	43,7 %	43,7 %	41,9 %	37,8 %	33,5 %
„Luminus“	11,4 %	11,4 %	11,1 %	10,5 %	10,2 %
RWE	2,6 %	2,6 %	2,4 %	2,4 %	2,5 %
„Eneco“	4,2 %	4,2 %	4,1 %	4,3 %	4,5 %
Iš viso energijos	3,7 %	3,7 %	3,5 %	3,8 %	3,9 %

(43) Bendrovės „Engie“ rinkos dalies sumažėjimas 2022 ir 2023 m. gali būti daugiausia siejamas su branduolinių reaktorių uždarymu: „Doel 3“ (2022 m. rugsėjo mėn.) ir „Tihange 2“ (2023 m. kovo mėn.).

(44) Numatoma, kad bendrovės „Engie“ rinkos dalis nuo 2025 m. toliau mažės uždarius dar tris reaktorius „Doel 1“, „Doel 2“ ir „Tihange 1“. Likę branduoliniai reaktoriai „Doel 4“ ir „Tihange 3“ bus pagal Belgijos Vyriausybės ir bendrovės „Engie“ susitarimą eksploatuojami iki 2035 m.

(45) Pareiškėjų teigimu, bendrovės „Engie“ užimama Belgijos elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinkos dalis būtų 52 % 2023 m., 44 % 2024 m. ir 32 % 2025 m. Taip yra dėl to, kad nuo 2025 m. abiejų likusių branduolinių reaktorių produkcija yra laikoma padalinta tarp bendrovės „Engie“ ir Belgijos valstybės, nes tuos reaktorius eksploatuos bendrovei „Engie“ ir Belgijos valstybei lygiomis dalimis po 50 % priklausanti bendroji įmonė BE-NUC.

(46) Herfindalio ir Hiršmano indeksas (HHI), pagal kurį vertinama rinkos koncentracija, Belgijos elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinkoje yra toks, kaip toliau nurodyta (labai aukštas arba aukštas):

HHI	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
	4 108	3 996	4 343	4 115	3 150

Numatoma, kad jis reikšmingai sumažės (iki 2 253) 2025 m. ir vėliau, nes energijos gamyba branduoliniuose reaktoriuose išliks stabili, o gamyba iš atsinaujinančiųjų išteklių didės.

(47) Elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinkoje trijų didžiausių įmonių užimama rinkos dalis 2019–2023 m. sumažėjo nuo 79 % iki 72 %

(48) Komisija pažymi, kad Belgijos elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinkos koncentracija iki šiol yra labai didelė. Koncentracija turėtų sumažėti po 2025 m., kai bus įvykdytas planuojamas dar trijų branduolinių reaktorių uždarymas.

3.2.3.3. *Elektros energijos importo daromo konkurencinio spaudimo analizė*

(49) Pareiškėjai paaiškina, kad nors rinkos koncentracija yra didelė, elektros energijos importas daro reikšmingą konkurencinį spaudimą.

(50) Komisija pripažįsta, kad elektros energijos importas daro tam tikrą konkurencinį spaudimą. Vis dėlto Komisija taip pat pažymi, kad Belgija per pastaruosius dešimt metų daugiausia eksportavo elektros energiją į kaimynines šalis. Pareiškėjų pateiktais duomenimis ([17]), Belgija 2023 m. buvo grynoji elektros energijos importuotoja, tačiau 2018–2022 m. buvo grynoji eksportuotoja. Tikėtina, kad ateinančiais metais dėl branduolinių reaktorių uždarymo Belgija importuos daugiau elektros energijos.

(51) Pareiškėjai padėtį Belgijoje lygina su Lietuvos padėtimi (Komisija pripažino elektros energijos importo reikšmingumą pastarojoje šalyje) ([18]). Vis dėlto šie du atvejai yra skirtingi, nes Lietuvoje importuojama energija sudarė 80 % elektros energijos paklausos 2018 m., o Belgijoje per ateinančius 10 metų importuojama energija sudarytų iki 20–40 % elektros energijos paklausos, kaip pažymima Belgijos federalinės elektros energijos ir dujų reguliavimo komisijos (CREG) atliktame tyrime, kuris nurodytas prašyme ([19]).

(52) Todėl Komisija nesutinka su pareiškėjų nuomone, kad importo svarba Belgijos ir Lietuvos atvejais yra panaši. Atsižvelgdama į 46 ir 47 konstatuojamosiose dalyse išdėstytus skirtumus, Komisija daro išvadą, kad elektros energijos importas negali būti laikomas lemiamu veiksniu vertinant konkurencijos poveikį Belgijos elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinkoje.

(53) Vis dėlto Komisija pripažįsta, kad elektros energijos importas gali daryti konkurencinį spaudimą elektros energijos gamybai ateityje, nes Belgijos pajėgumai sumažės po planuojamo trijų branduolinių reaktorių uždarymo 2025 m. Ta tendencija dar nepasireiškė, nes pastaruosius penkerius metus Belgija daugiausia buvo grynoji elektros energijos eksportuotoja.

3.2.3.4. *Perkantieji subjektai, veikiantys bendrojoje Belgijos elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinkoje*

(54) Pareiškėjai paaiškina, kad „Luminus“ yra perkantysis subjektas, nes šios bendrovės 68,63 % dalis priklauso „EDF Belgium SA“, o pastaroji yra 100 % patronuojamoji bendrovė EDF grupėje, atviroji akcinė bendrovė pagal Prancūzijos teisę, priklausanti Prancūzijos valstybei.

([17]) Prašymo 121 punktas.
([18]) Žr. Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2020/1500, *op. cit.*, 51 ir 52 konstatuojamąsias dalis.
([19]) Prašymo II priedo 9 lentelė.

(55) Pareiškėjai mano, kad „Norther“ yra perkantysis subjektas, nes šios bendrovės 50 % dalis priklauso „Nethys“, o pastaroji yra patronuojamoji bendrovė, 100 % priklausanti *intercommunale* statusą turinčiam subjektui „Enodia“, kurio savininkai yra Lježo provincija, 74 Lježo komunos ir Valonijos regionas. Komisija sutinka, kad bendrovė „Norther“ laikytina perkančiuoju subjektu. Be „Norther“, bendrovė „Nethys“ per savo patronuojamąją bendrovę „Elicio“ valdo dar kelias patronuojamąsias įmones Belgijoje ([20]), vykdančias atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos veiklą, (toliau – kitos „Nethys“ patronuojamosios įmonės), kurias Komisija laiko perkančiaisiais subjektais.

(56) Pareiškėjų teigimu, perkančiųjų subjektų (šiai grupei pareiškėjai priskiria bendroves „Luminus“ ir „Norther“, tačiau dar nepriskiria bendrovės „Ørsted“, nes pastaroji dar nevykdo veiklos Belgijoje) kartu užimamos rinkos dalys Belgijos bendrojoje elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinkoje 2019–2023 m. laikotarpiu buvo 20–30 % pagal pajėgumą ir 15–20 % pagal gamybą ([21]).

(57) Nors pareiškėjai nurodo, kad bendrovės „Engie“ 23,64 % dalis priklauso Prancūzijos valstybei, kuri kontroliuoja 33,97 % balsavimo teisių joje, jie teigia, kad bendrovė „Engie“ nedalyvauja Europos viešųjų pirkimų platformose, nes jai, pareiškėjų manymu, Direktyva netaikoma ([22]).

(58) Prancūzijos viešajai įstaigai „Caisse des Dépôts et Consignations“ (toliau – CDC) priklauso 3,63 % „Engie“ akcijų ir 3,53 % balsavimo teisių joje ([23]). Prancūzijos viešieji akcininkai, turintys 27,27 % akcijų ir 38,03 % balsavimo teisių, yra sprendimą blokuojanti mažuma.

(59) Likę svarbūs bendrovės „Engie“ akcininkai yra „The Capital Group Companies“ (6,37 % akcijų, 5,05 % balsavimo teisių), „Blackrock“ (4,51 % akcijų ir 3,44 % balsavimo teisių) ir „Engie“ darbuotojai (3,49 % akcijų ir 4,18 % balsavimo teisių). Taigi, Prancūzijos perkančiosios organizacijos visos kartu turi pačią didžiausią „Engie“ akcijų dalį.

(60) Pastaruosiuose penkiuose „Engie“ akcininkų metiniuose visuotiniuose susirinkimuose Prancūzijos valstybė ir CDC turėjo daugiau kaip pusę visų akcininkų realiai atiduotų balsų. Remdamasi „Engie“ interneto svetainėje prieinamomis balsavimų metiniuose visuotiniuose susirinkimuose suvestinėmis ([24]), Komisija atliko tokį naudojimosi balsavimo teisėmis skaičiavimą:

	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.
Prancūzijos viešiesiems subjektams (valstybei ir CDC) priklausanti dalis (visų balsavimo teisių proc.)	36,9	36,91	37,3	37,3	38,03

([20]) „Elicio plateau de Bassenge“, „Elicio Wind for Water NV“, „Elicio WP NV“, „Elicio Bastogne NV“, „Elicio Maldegem NV“, „Elicio Berlare NV“, „Elicio SLH NV“ ir „Elicio Plus NV“, nurodytos 2025 m. sausio 27 d. Belgijos valdžios institucijų atsakymo 1 priede.

([21]) Prašymo 116 punktas.

([22]) Prašymo 164 punktas.

([23]) Žr. https://www.engie.com/en/shareholders/engie-share/shareholder-structure.

([24]) Žr. https://www.engie.com/sites/default/files/assets/documents/2024-05/R%C3%A9sultat%20Des%20Votes%20VF%20AGM%2030.04.2024.pdf, https://www.engie.com/sites/default/files/assets/documents/2023-04/R%C3%A9sultat%20Des%20Votes.pdf, https://www.engie.com/sites/default/files/assets/documents/2022-04/ENGIE%20-%20Re%CC%81sultat%20du%20scrutin%20en%20franc%CC%A7ais.pdf, https://www.engie.com/sites/default/files/assets/documents/2021-05/ENGIE%20-%20R%C3%A9sultat%20du%20scrutin%20en%20fran%C3%A7ais.pdf, https://www.engie.com/sites/default/files/assets/documents/2020-05/ENGIE%20-%20R%C3%A9sultat%20du%20scrutin%20AG%20du%2014-05-2020.pdf.

	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.
Atiduotų balsų procentinė dalis (visų balsavimo teisių proc.)	71,682	68,472	70,6	74,17	72,1
Prancūzijos perkančiųjų organizacijų turimų balsavimo teisių procentinė dalis (atiduotų balsų proc.)	51,48	53,9	52,83	50,29	52,75

(61) Pagal Prancūzijos teisę ([25]), Prancūzijos valstybė taip pat turi galimybę priimti dekretą, kuriuo paprastoji „Engie“ akcija būtų paversta vadinamąja auksine akcija, jei tai svarbu dėl esminių nacionalinių interesų, visų pirma dėl tiekimo tęstinumo ir saugumo. Šia auksine akcija valstybei suteikiamos konkrečios teisės, kaip antai prieštarauti strateginio turto pardavimui tretiesiems asmenims arba nustatyti sąlygą, kad nauji akcininkai prie bendrovės kapitalo gali prisijungti tik ūkio ministrui davus sutikimą, jei viršijama tam tikra nustatyta nuosavybės joje riba.

(62) Komisija suteikė bendrovei „Engie“ galimybę pateikti pastabų šiuo konkrečiu klausimu; „Engie“ tai padarė 2024 m. gruodžio 24 d. Bendrovė „Engie“ teigia, kad valstybė ir CDC nelaikytinos viena perkančiąja organizacija ir kad net jei jos būtų viena perkančioji organizacija, jos negali būti laikomos darančiomis lemiamą įtaką „Engie“. Bendrovė „Engie“ pridūrė, kad Prancūzijos valstybė skiria tik tris iš keturiolikos „Engie“ valdybos narių.

(63) Bendrovės „Engie“ teigimu, pagal Direktyvos 4 straipsnio 2 dalies b punktą, reikšminga yra tik įmonės išleistomis akcijomis suteikiamų balsų dauguma, o ne visuotiniuose akcininkų susirinkimuose atiduodamų balsų procentinė dalis. Tačiau tos direktyvos 4 straipsnio 2 dalies pirmame sakinyje pateikta viešosios įmonės apibrėžtis apima lemiamą įtaką, perkančiųjų organizacijų daromą naudojantis visuotiniuose akcininkų susirinkimuose atiduodamų balsų dauguma. Lemiama įtaka, įgyjama kontroliuojant daugumą balsų, suteikiamų įmonės išleistomis akcijomis, kaip nurodyta 4 straipsnio 2 dalies b punkte, yra vienas iš atvejų, kai daroma prielaida, kad yra tokia lemiama įtaka; vis dėlto tai nereiškia, kad lemiamos įtakos negali būti kitokiomis aplinkybėmis.

(64) Komisija mano, kad, atsižvelgiant į 57–63 konstatuojamosiose dalyse apibūdintus elementus, perkančiosios organizacijos daro bendrovei „Engie“ lemiamą įtaką, kaip tai apibrėžta Direktyvos 2014/25/ES 4 straipsnio 2 dalyje. Todėl „Engie“ turėtų būti laikoma perkančiuoju subjektu pagal tą straipsnį.

(65) Komisija mano, kad bendrovių „Engie“ ir „Luminus“ konkurencinė padėtis labai skiriasi nuo bendrovės „Norther“, kitų „Nethys“ patronuojamųjų įmonių ir bendrovės „Ørsted“ konkurencinės padėties. Bendrovės „Engie“ ir „Luminus“ jau ilgą laiką užima svarbią vietą Belgijos elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinkoje. Jų rinkos dalys 2019 m. buvo atitinkamai 64 % ir 13,7 %, o 2023 m. – 52,2 % ir 14,1 % ([26]) NET ir po 2025 m., pareiškėjų prognozėmis, bendrovės „Engie“ ir „Luminus“ išlaikytų labai tvirtas pozicijas Belgijos elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinkoje – tikėtina, kad jos išliks pačios didžiausios rinkos dalyvės bent iki 2034 m. ([27])

(66) „Engie“ ir „Luminus“ bendras tvirtas pozicijas Belgijos elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinkoje sustiprina diversifikuoti jų energijos gamybos portfeliai. Jie apima gamybą Belgijoje esančiose branduolinėse elektrinėse ([28]), kuriose šios bendrovės turi prieigą prie stabilaus ir (dėl jo mažų ribinių sąnaudų) konkurencingo lanksčios bazinės apkrovos elektros energijos gamybos ištekliaus. Abi bendrovės taip pat eksploatuoja hidroelektrines ir dujomis kūrenamas elektrines Belgijoje, kurios teikia lanksčią elektros energijos gamybą esant didžiausiai apkrovai.

([25]) *Code de l'énergie*, iš dalies pakeisto įstatymu *Loi 2019–486 relative à la croissance et à la transformation des entreprises* („Loi Pacte“), L111-69 straipsnis.

([26]) Žr. prašymo II priedo 8 lentelę.

([27]) Žr. prašymo II priedo 8 lentelę.

([28]) Ir „Engie“, ir „Luminus“ taip pat turi kai kurių Prancūzijos branduolinių elektrinių produkcijos skolinimosi teisių. „Luminus“ kontroliuojantysis akcininkas (EDF) Prancūzijoje eksploatuoja 56 branduolinių reaktorių grupę. Prancūzijos branduolinės elektros energetikos produkcija gali būti į Belgiją importuojama naudojantis energetikos tinklų jungtimis tarp abiejų šalių.

(67) Be to, 46 konstatuojamojoje dalyje nurodytas HHI indeksas rodo aukštą rinkos koncentracijos lygį ir, rinkos dalių atžvilgiu, įrodo faktą, kad konkurentams reikia daug laiko norint mesti iššūkį įsitvirtinusių rinkos dalyvių dominavimui. Iš tiesų reikšmingas rinkos koncentracijos sumažėjimas numatomas tik dėl planuojamo branduolinių reaktorių uždarymo Belgijoje, o ne dėl naujų dalyvių patekimo į rinką ar plėtros joje.

(68) Vis dėlto perkančiųjų subjektų, kurie yra bendrovė „Norther“, kitos „Nethys“ patronuojamosios įmonės ir bendrovė „Ørsted“, padėtis yra skirtinga. Bendrovė „Norther“ šiuo metu eksploatuoja tik vėjo elektrinių parką. Elektros energijos gamyba iš vėjo nėra lanksti ir priklauso nuo oro sąlygų. Bendrovė „Ørsted“ dar nedalyvauja Belgijos elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinkoje. Šios dvi bendrovės net ir per ateinančius dešimt metų neturėtų tapti svarbiomis Belgijos rinkos dalyvėmis ([29]). Jos abi patiria pagrindinių rinkos dalyvių „Engie“ ir „Luminus“ konkurenciją. Iš to sprendžiama, kad bendrovių „Norther“ ir „Ørsted“ veiklą Belgijos elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinkoje reikėtų laikyti tiesiogiai veikiama konkurencijos.

(69) Direktyvos 2014/25/ES 34 ir 35 straipsniuose numatyta išimtis iki šiol buvo, atsižvelgiant į aktualias aplinkybes, suteikiama (arba atsisakyta ją suteikti) veiklai atitinkamoje rinkoje, traktuojamai kaip visuma, tačiau nagrinėjamas atvejis turi ypatumų, dėl kurių toks požiūris būtų nesuderinamas su tikslu, kurio siekiama šia direktyva, t. y. užtikrinti pagarbą vidaus rinkos laisvėms per valstybės dominuojamų tinklų veiklos subjektų pirkimus, neuždedant nereikalingos naštos veiklai, kuri yra tiesiogiai veikiama konkurencijos.

(70) Ekonomikos sektoriams, kuriuos apima Direktyva 2014/25/ES, būdinga tai, kad juose yra buvusios valstybės monopolijos, vis dar patiriančios valdžios institucijų kontrolę ar įtaką; jų patiriama konkurencija gali būti įvairaus lygio, o jų rinkos dalys, nors ir mažėjančios, dažnai tebėra didelės. Dėl valdžios institucijų daromos įtakos perkantiesiems subjektams yra rizika, kad jei nebūtų taikoma viešųjų pirkimų direktyva, atitinkamo perkančiojo subjekto viešuosiuose pirkimuose pirmenybė būtų teikiama nacionaliniams tiekėjams. Vis dėlto nagrinėjamu atveju padėtis yra kitokia, nes kai kurie iš pareiškėjų yra nedidelę rinkos dalį užimantys perkantieji subjektai, o kartais jie yra tik potencialūs konkurentai arba nauji dalyviai atitinkamoje rinkoje. Akivaizdu, kad nors kai kurių pareiškėjų veiklą dėl šios priežasties galima laikyti tiesiogiai veikiama konkurencijos (visų pirma, rinkoje įsitvirtinusių perkančiųjų subjektų, kurie yra dideles rinkos dalis turintys senbuviai, konkurencijos), išimtis negali būti taikoma visiems pareiškėjams ir ji negali būti taikoma visai veiklai Belgijos elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinkoje, kurią vykdo visi joje veikiantys subjektai. Vis dėlto atsisakymas taikyti išimtį tiems pareiškėjams, kurių veikla yra tiesiogiai veikiama konkurencijos, dėl to, kad kitų didelių rinkos dalyvių veikla nėra tiesiogiai veikiama konkurencijos, prieštarautų Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnio tikslui. Todėl Komisija mano, kad tikslinga šiuo atveju, atsižvelgiant į rinkos ypatumus, išimtį taikyti tik kai kuriems pareiškėjams.

4. **IŠVADA**

(71) Kadangi išimties taikymo sąlygos, nustatytos Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnyje, nėra įvykdytos, Direktyva 2014/25/ES turėtų būti toliau taikoma sutartims, kuriomis siekiama suteikti galimybę vykdyti atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybą už tai gaunant fiksuotąsias ir teisiškai nustatytas priemokas Belgijoje.

(72) Atsižvelgiant į 40–70 konstatuojamosiose dalyse nagrinėtus veiksnius, turėtų būti laikoma, kad Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnio 1 dalyje nustatyta tiesioginio konkurencijos poveikio sąlyga Belgijoje bendrovių „Engie“ ir „Luminus“ veiklos, susijusios su bendrąja Belgijos elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinka, atžvilgiu nėra įvykdyta.

(73) Todėl Direktyva 2014/25/ES turėtų būti toliau taikoma, kai bendrovės „Engie“ ir „Luminus“ skiria sutartis, kuriomis siekiama suteikti galimybę vykdyti tą veiklą, arba kai rengiami Direktyvos 2014/25/ES 2 straipsnio 17 punkte apibrėžti projekto konkursai dėl tokios veiklos vykdymo toje geografinėje vietovėje.

([29]) Žr. prašymo II priedo 8 lentelę.

(74) Atsižvelgiant į 40–70 konstatuojamosiose dalyse nagrinėtus veiksnius, turėtų būti laikoma, kad Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnio 1 dalyje nustatyta tiesioginio konkurencijos poveikio sąlyga Belgijoje bendrovės „Norther“, kitų „Nethys“ patronuojamųjų įmonių ir bendrovės „Ørsted“ veiklos, susijusios su bendrąja Belgijos elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos rinka, atžvilgiu yra įvykdyta.

(75) Ir, priešingai, Direktyva 2014/25/ES neturėtų būti taikoma, kai bendrovė „Norther“, kitos „Nethys“ patronuojamosios įmonės ir bendrovė „Ørsted“ skiria sutartis, kuriomis siekiama suteikti galimybę vykdyti tą veiklą, arba kai rengiami Direktyvos 2014/25/ES 2 straipsnio 17 punkte apibrėžti projekto konkursai dėl tokios veiklos vykdymo toje geografinėje vietovėje.

(76) Šiuo sprendimu nedaroma poveikio Sąjungos konkurencijos taisyklių ir kitų sričių Sąjungos teisės nuostatų taikymui. Ypač pažymėtina, kad kriterijai ir metodai, taikomi vertinant tiesioginį poveikį konkurencijai pagal Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnį, nebūtinai visiškai sutampa su tais, kurie taikomi atliekant vertinimą pagal Sutarties 101 ar 102 straipsnį arba pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 139/2004 ([30]) (tai patvirtino Europos Sąjungos Bendrasis Teismas) ([31]),

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Direktyva 2014/25/ES toliau taikoma skiriant perkančiųjų subjektų sutartis, kuriomis siekiama suteikti galimybę Belgijoje vykdyti atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos veiklą, už tai gaunant fiksuotąsias ir teisiškai nustatytas priemokas.

2 straipsnis

Nedarant poveikio 1 straipsniui, Direktyva 2014/25/ES netaikoma skiriant bendrovės „Norther“, kitų „Nethys“ patronuojamųjų įmonių ir bendrovės „Ørsted“ sutartis, kuriomis siekiama suteikti galimybę vykdyti elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos veiklą Belgijoje. Direktyva 2014/25/ES toliau taikoma skiriant kitų perkančiųjų subjektų sutartis, kuriomis siekiama suteikti galimybę vykdyti elektros energijos gamybos ir didmeninės prekybos veiklą Belgijoje.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Belgijos Karalystei.

Priimta Briuselyje 2025 m. kovo 6 d.

Komisijos vardu
Stéphane SÉJOURNÉ
Vykdomasis pirmininko pavaduotojas

([30]) 2004 m. sausio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (EB Susijungimų reglamentas) (OL L 24, 2004 1 29, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/139/oj).

([31]) 2016 m. balandžio 27 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Österreichische Post AG* / Komisija, T-463/14, ECLI:EU:T:2016:243, 28 punktas. Taip pat žr. Direktyvos 2014/25/ES 44 konstatuojamąją dalį.